

Centar za posredovanje
Crne Gore

Ministarstvo pravde
Crne Gore

Posredovanje/medijacija u porodično - pravnim sporovima

o e b s

Organizacija za evropsku
bezbjednost i saradnju
Misija u Crnoj Gori

Rješavanje sukoba je sastavni dio života svakog čovjeka. Ako sukob ne možete da riješite sami, korisno je da potražite pomoć posrednika/medijatora. Posrednik je treća osoba koja je neutralna i nepristrasna, ne nudi rješenja već stvara uslove za zajednički razgovor sukobljenih strana u kojem je moguće pronaći rješenje, podjednako prihvatljivo za obje strane.

oebs

Misija OEBS-a u Crnoj Gori je pomogla štampu brošure.
Mišljenja i stavovi iznijeti su stavovi autora i ne moraju nužno odražavati stavove Misije OEBS-a u Crnoj Gori

Posredovanje/medijacija u porodičnim sporovima

Posredovanje je primjeren i preporučen način rješavanja porodičnih sporova, uz pomoć trećeg, neutralnog, obučenog lica (Preporuka Savjeta Evrope iz 1998. godine br. R 98), pri čemu se posebno vodi računa o interesu djeteta.

Roditelji mogu da odluče da porodične sporove (razvod, vršenje roditeljskog prava, održavanje ličnih odnosa između djece i roditelja i drugih djetetovih srodnika, izdržavanje, podjela imovine) rješavaju postupkom posredovanja - mirnim dogovorom o svim pitanjima koja su za njih i njihovo dijete važna. Postupak posredovanja za postizanje sporazuma o posljedicama razvoda braka regulisan je Porodičnim zakonom Crne Gore (Službeni list RCG br. 1, januar 2007.)

Posredovanje je posebno preporučljiva metoda u rješavanju porodičnih sukoba zato što:

- porodični sporovi/sukobi utiču na sve članove porodice, posebno na najranjivije
- u porodičnim sporovima su pravna pitanja veoma isprepletena sa jakim emocijama
- porodični sporovi/sukobi uključuju osobe koje će biti u međusobnom odnosu i u budućnosti, jer su porodične veze neraskidive
- nerazriješeni i dugotrajni porodični sporovi mogu negativno uticati na djecu
- posredovanje omogućava sporazumno rješavanje porodičnog spora, uređenje međusobnih prava i obaveza i buduće saradnje, bez utvrđivanja koja je strana u postupku u pravu. Posredovanje pruža dobru šansu za dalji život razvedenih roditelja - prvenstveno za dobar rast i razvoj njihovog djeteta jer čuva njihove lične i imovinske interese i porodične veze.

Načela postupka posredovanja:

SAGLASNOST: potpisivanje saglasnosti o učešću u postupku (prihvatanje posredovanja, posrednika, načela, pravila komunikacije)

DOBROVOLJNOST: saglasnost mogu povući strane u sporu/konfliktu i posrednik u svakoj fazi postupka

POVJERLJIVOST: odnosi se na čitav postupak, informacije koje se razmijene na zajedničkim i odvojenim sastancima i na drugi način, kao i u odnosu na druge postupke, javnost

ZAKONITOST: sporazum koji se potpisuje ima formu sudske nagodbe i potpisuje se na sudu ako je u skladu sa zakonom

NEPRISTRASNOST: posrednik je objektivan, pruža pomoć u traženju rješenja koje je prihvatljivo za obje strane, ne nudi (nameće) rješenja

JEDNAKOST: strane u postupku su jednako važne i imaju jednaku mogućnost učešća, zastupanja

KOMPETENTNOST: posrednici su stručne, ugledne osobe, obučene za ovaj posao, njihov rad se supervizira (nadzire radi unaprjeđenja stručnosti i kvaliteta rada)

Faze postupka posredovanja u porodičnim sporovima:

UVODNI ZAJEDNIČKI SASTANAK: predstavljanje, upoznavanje postupka posredovanja, davanje saglasnosti za posredovanje, strane u sporu predstavljaju problem i stavove, međusobno postavljaju pitanja, komentarišu

ODVOJENI SASTANAK: predstavljanje svog viđenja spora/sukoba, svojih interesa, motiva, uz mogućnost da neke informacije ostanu povjerljive

RAD NA SPORAZUMU KROZ ODVOJENE/ZAJEDNIČKE SASTANKE: traženje odgovarajućeg rješenja, posrednik podstiče obje strane da daju sugestije kako bi se došlo do zajedničkog rješenja-sporazuma

ZAVRŠNI ZAJEDNIČKI SASTANAK: posrednik zaokružuje sve što je urađeno, bez obzira da li je bilo uspješno, a ako je bilo uspješno, pomaže u dogovaranju

o detaljima sporazuma koji se formalno zapisuje (sudsko poravnanje koje ima pravne posljedice: izvršno je i može se može pobijati)

Postignuti sporazum se formalno zapisuje i dostavlja sudu: kao postignuti dogovor kojim se razriješava spor, koji se zatim unosi u sudsku odluku koja je obavezujuća ili kao odustajanje od posredovanja, a spor se dalje rješava na sudu. Odluka je uvijek na partnerima, a posrednik, kao neutralno lice, samo pomaže da se problem objektivnije sagleda i razriješi tako da obje strane budu podjednako zadovoljne.

Učešće djeteta u postupku posredovanja

Dijete se može uključiti u postupak posredovanja direktno (lično učešće djeteta) ili indirektno (preko roditelja, izvještaja stručnjaka, privremenog zastupnika, kolizijskog staratelja, lica za podršku). Odluke u porodičnim sporovima pa i odluka o povjeravanju djeteta i načinu kontakta s roditeljem od kojeg je odvojeno (i njegovom rodbinom) treba da budu odluke koje donose odrasli (roditelji i stručnjaci) uz vođenje računa o potrebama i interesu djeteta. Odluka o direktnom uključivanju djeteta u postupak posredovanja se donosi na osnovu saglasnosti oba roditelja i djeteta, a nakon procjene njihovih odnosa, sposobnosti i sigurnosti djeteta i pripreme i roditelja i djeteta za direktno učešće u postupku posredovanja.

Posljedice razvoda braka koje se odnose na zajedničku djecu

Posrednik usmjerava partnere da zajednički razmotre sve posljedice razvoda braka. Tako pomaže partnerima da sa što više sporazumijevanja i odgovornosti uredi svoje lične i imovinske odnose. Takođe, posrednik usmjerava partnere da razmisle i sporazumiju se o načinu na koji će brinuti o svojoj djeci nakon razvoda, posebno o roditeljskim obavezama i pravima prema djeci. Sve to doprinosi da se partneri ne razilaze neprijateljski i otvara mogućnost za roditeljsku saradnju koja stavlja dijete na prvo mjesto.

Ako postoji spremnost partnera da sarađuju u svim pitanjima koja su važna za njihovu djecu, manje će biti potrebe za intervencijom suda i centra za socijalni rad i za prinudno izvršenje odluka koje sud i centar za socijalni rad, u okviru svojih ovlašćenja, donesu.

Vršenje roditeljskog prava

Roditelji se mogu sporazumjeti da roditeljsko pravo vrše zajednički ili samostalno ili o tome odluku donosi sud, cijeneći najbolji interes djeteta.

Samostalno vršenje roditeljskog prava

Sporazum o samostalnom vršenju roditeljskog prava podrazumijeva dogovor roditelja o povjeravanju brige o zajedničkom djetetu jednom roditelju, o visini učešća u izdržavanju djeteta od strane drugog roditelja i o načinu održavanja ličnih odnosa djeteta (viđanja) s roditeljem s kojim ne živi. Shodno ovom sporazumu, roditelj koji ne živi s djetetom ima pravo da o bitnim pitanjima koja se tiču djetetovog života odlučuje zajednički i sporazumno s drugim roditeljem. To se odnosi na obrazovanje djeteta, veće medicinske intervencije, promjenu prebivališta i raspolaganje imovinom djeteta koja je veće vrijednosti.

Roditelj koji samostalno i neposredno vrši roditeljsko pravo ima samostalnu odgovornost za staranje o djetetu. Na taj način jednom od roditelja dodjeljuje se uloga „drugog roditelja” jer ne vrši roditeljsko pravo neposredno.

Zajedničko vršenje roditeljskog prava

Zajedničko vršenje roditeljskog prava proizilazi iz uvjerenja da roditeljsko pravo pripada majci i ocu zajedno, da su roditelji ravnopravni u vršenju roditeljskog prava i da se o svim pitanjima iz okvira roditeljskog prava, po pravilu, dogovaraju, slažu i zajednički odlučuju. Na taj način i razvedeni roditelji dobijaju mogućnost da zajedno brinu i odlučuju o djetetu: čuvanje i podizanje djeteta, vaspitavanje, obrazovanje, zastupanje, izdržavanje djeteta, upravljanje i raspolaganje imovinom djeteta, kao i dijeljenje informacija o djetetu. Kod zajedničkog vršenja roditeljskog prava ni jedan roditelj nema samostalnu odgovornost za dijete, već razvedeni roditelji nastavljaju da se dogovaraju i zajednički odlučuju o svim pitanjima iz djelokruga roditeljskog prava.

Zajedničko vršenje roditeljskog prava podrazumijeva i da su se roditelji dogovorili koji od njih neposredno čuva i odgaja dijete, odnosno kod kojeg roditelja dijete ima prebivalište. Zajedničko vršenje roditeljskog prava omogućava i dogovor roditelja da dijete povremeno i/ili ravnomjerno raspoređeno živi i kod roditelja

kod kojega nema prebivalište. To može značiti da dijete živi u dva doma, u dvije porodice, što takođe može biti u skladu sa djetetovim najboljim interesom: dijete boravi i kod jednog i kod drugog roditelja ako na taj način dijete može nesmetano da funkcioniše i ako to za njega ne predstavlja velike zahtjeve i promjene.

Sporazum o zajedničkom vršenju roditeljskog prava pretpostavlja želju i sposobnost roditelja da o svemu zajednički odlučuju i da je takav sporazum u skladu sa najboljim interesom deteta.

Prednosti porodične medijacije:

1. odluke samostalno donose oni koji će živjeti u skladu sa postignutim dogovorom;
2. samostalno donošenje realnih odluka koje uvažavaju potrebe svih članova porodice povećava vjerovatnoću ostvarivanja sporazuma;
3. omogućava se nastavak porodičnih veza između djece i roditelja nakon sukoba/razvoda;
4. razvija se trajna roditeljska saradnja zasnovana na zajedničkom interesu za dobrobit djece;
5. posredovanje uvažava porodičnu prošlost, ali ne produbljuje problem traženjem uzroka sukoba u prošlosti;
6. posredovanje je usmjereno na sadašnji problem i na rješenje koje će biti održivo i u budućnosti;
7. posredovanje podstiče zajedničku odgovornost za kvalitet života članova porodice;
8. spor je moguće riješiti brzo i smanjiti troškove njegovog rješavanja;
9. i kada se desi da se postigne djelimični sporazum ili se ne postigne sporazum, posredovanje doprinosi da stranke jasnije vide situaciju, njihovom boljem međusobnom razumijevanju i komunikaciji i efikasnijem učešću u daljem rješavanju spora na sudu.

Centar za posredovanje Crne Gore
Podgorica, Đoka Miraševića 59,
Br.tel. 020 265 349
020 265 359

Email: posredovanje@posredovanje.me
www.posredovanje.me

